СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Ч. 191. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 16. серпня, 1924.

VOL. XXXII. — No. 191. — Jersey City, N. J., Saturday August 16, 1924. — THREE CENTS

Приїзд греціко-католицьких епископів до Злучених Держав

НЮ ЙОРК, Н. Й., 14. серпня. — Сьогодня о 9-ій годині вечером приїхали сюди грецько-католицькі епископи др. Константин Богачевський і Василь Такач кораблем Мавретанія.

В почекальні Кюнерд Лайн привитали їх грецько-католицькі священики, галицькі і підкарпатські та цивільні громадяни і громадянки, теж галицькі і підкарпатські.

По короткому привитанню оба владики в товаристві зібраних священиків і цивільних земляків удались до тутешньої угро-руської і української католицької церкви. По молитві і по відспіванню многоліття всі удались до готелю Пенсилвенія, де приготовано вечерю.

На вечерю прибуло до 150 осіб, Галичан і Підкарпатян, духовних і цивільних. Прибув також український католицький епископ з Канади Н. Будка, котрий був провідником вечірнього зібрання і засів межи двома новоприбувшими владиками.

Нових епископів привитали: адміністратор галицької діецезії о. П. Понятишин, адміністратор підкарпатської діецезії о. Мартяк, голова Соединення Югас, голова Собрання Ко..., голова Обеднання о. В. Сполітакевич, секретар Провидіння Е. Якубович і інші.

Зібранне закінчилось промовами владик о. Такача і о. Богачевського.

Епископ Богачевський виїздить завтра, в пятницю, 15-ого с. м., пополудні до Филаделфії обняти урядованне.

БІДНІ ЛЮДИ НЕСПОДІВАНО СТАЛИ ВЕЛИКИМИ БОГАЧАМИ, ПРОДАЮЧИ НІМЕЦЬКІ ВОЄННІ БОНДИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 14. серпня. — На фінансовому ринку в Ню Йорку сталася знову небувала подія.

По заяві німецької делеґації в Лондоні, що приймає плян Доса, зачали военні позичкові бонди Німеччини несподівано іти ціною вгору. Таксамо стали іти вгору і передвоенні пруські позичкові ноти і муніципальні позичкові бонди міста Берліна, Гамбурга і т. д.

Ще недавно можна було купити німецькі державні і муніципальні позичкові бонди по казково низких цінах, тепер же вони вже ПІДСКОЧИЛИ ВГОРУ 350 РАЗІВ, А НАВІТЬ І 1,000 РАЗІВ, і власники їх зачали випродувати і несподівано ставати богачами.

Один бідний Ірляндець в Ню Йорку недавно купив тут в одному банку німецьких военних бондів вартости 50,000,000 марок за $375. В сих днях він їх продав за $87,000 і несподівано став богачем.

Один теж незаможний Італіянець купив німецьких военних бондів вартости 100,000,000 марок за 700 долярів. Він заждав з ними донині і продав їх за $700,000, себто 1,000 РАЗІВ БІЛЬШЕ.

Таких випадків є дуже богато. Люди просто як божевільні вганяють тепер і купують та продають німецькі позичкові бонди.

Деякі тутешні великі банки видали осторогу перед дальшою спекуляцією німецькими позичковими бондами, кажучи, що се хвилеве явище.

Безперечно, богато вже заробило і ще може заробити, але якщо сі бонди несподівано впадуть, так можуть і стратити.

НІМЦІ ЗА ЛА ФОЛЛЕТОМ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 14. серпня. — Американські Німці, зорганізовані в Штойбен Сосаєті оф Америка, постановили голосувати при президентських виборах на Ла Фоллета.

Вони кажуть, що він одинокий зможе загоїти военні рани.

ДЕМОКРАТИЧНА ВИБОРЧА КАМПАНІЯ НА ЗАХОДІ.

ШИКАҐО, Ілл., 14. серпня. — Голова Демократичного Національного Комітету, Клем Л. Шейвер, приїхав сюди нині отворити західну головну кватиру для демократичної виборчої кампанії.

Він обговорить тут з демократичними лідерами плян поїздки Джана В. Дейвиса на Заході.

Дейвис виголосить промову в Коломбос, Огайо, дня 26-ого с. м., а відтак поїде відтам на дальші промови на Захід.

КАНДИДАТСЬКА ПРОМОВА КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, Д. К., 14. серпня. — Кулиджа повідомлено нині офіціяльно про іменованнє його републиканським кандидатом на президента.

Із сеї нагоди виголосив він кандидатську промову, в якій заявився против народнього посідання і використання природних скарбів і промислу і проти свобідної торговлі, а за ощадностю, за зменьшеннем податків, за миром, за світовим судом і за новою міжнародньою конференцією у справі міжнародного права.

РЕПУБЛИКАНЦІ ВІРЯТЬ В ПОБІДУ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 14. серпня. — Републиканські лідери, котрі приїхали сюди на промову Кулиджа, запевняли його, що вони вірять в його побіду при сьогорічних президентських виборах.

Вони кажуть, що хотяй Ла Фоллет має симпатії на Заході, то всетаки тамошні стейти здобуде не він а Кулидж. Також числять на Ню Йорк, а навіть і на Ню Джерзи.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІЇ.

БУЕНОС, АЙРЕС, столиця Арґентини, 14. серпня. — Із Сантос, в Бразилії, повідомляють, що федеральне військо далі впогоні за повстанцями в провінції Сао Павльо.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ШПИГУНИ.

В Анґорі, столиці Туреччини арештовано російських військових аташе та консулів під замітом шпіонажі. На ноту радянського союзного уряду в цій справі відповів турецький уряд, що не лише не звільнить арештованих, але зірве дипльоматичні зносини якщо не припинять комуністичної пропаґанди.

ҐАЗЕТИ І ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ.

Один статистик обчислив продукцію ґазет у відношенню до густоти населення. Сконстатував, що і найбільші осередки не мають розмірно найбільшого числа часописів, лише зовсім противно. У Лондоні прим. одна ґазета припадає на 150.000 мешканців, Берлін друкує одну ґазету для 85.000 мешканців. Потім слідують: Париж із одним часописом на 75.000, Рим і Будапешт на 70.000, Прага з одною ґазетою на 33.000 мешканців.

ЗАЗДРЯТЬ КНЯЗЯ.

Париські часописи заздрять Англії, що має свого Дельського князя, майбутнього короля, який має повну свободу у суспільному життю: може стискати рук узвичайного смертника, усміхатись, роздавати нагороди, брати участь у перегонах та зїздах, виголошувати промови, одним словом: єднати свободу неофіціяльних виступів з офіціяльними впливами наслідника престола.

ВИБУХИ ЕТНИ.

Вибухи Етни пояснюють собі сицилійські селяне ось так: Згудають леґенду, котру переняли з старої грецької мітольоґії. Леґенда каже таке: Коли в давних часах Сицилійці зайняли остров, панували ще там боги. Лише Сицилія виглядала тоді инкаше, як сьогодні. Цих цикльопських володарів острова Сицилії, після довшої боротьби побороли люде. Останні цикльопи, яким вдалось виратуватися на гору Етну, котра тоді була від Сицилії відділена каналом. Нинішні Сицилійці, як стали одиноким господарем острова, відділили зовсім останки цикльопів, так що вони в більшости вимерил з голоду. Цикльопи не мали нікоїя поживи, тому поїли дерева, які були в середині гори. Але вкінці пішов найстарший із них до отвора гори і кричав, що сили, Сицилійцям, що він і його товариші готові служити їм, як раби, лише хай дають їм поживу. Сицилійці не вірили їх словам, не хотіли змилосердитися. В розпуці загрозив старший цикльоп, що Сицилійці десять тисяч літ терпітимуть за сю невисказану жорстокість. На потвердження своїх слів тупнув ногою об землю. В одну хвилю не стало останнього цикльопа. Гора бухнула полумінєм й димом. Цей перший землетрус зєдинив Сицилію з Етною. З цього часу була сицилія жертвою гніву богів і буде так довго, поки не мине 10.000 літ. Мешканці Сицилії вірують в це пророцтво на потвердження своїх поглядів подають це, що найшли камінні домовини для людей, високі трицкять стіп. В Ґірґеті, одним із найстарших місточок на Сицилії найшли три камінні фіґури великанів, котрі на раменах держать солідно збудовані палати.

БАТЬКО ПИСАЛЬНОЇ МАШИНИ.

Цього місяця умер у Копенгазі, тихо і непримітно винахідник першої машини до писання Яков Петерс. У р. 1868 він одержав засвій винахід золоту медалю. Але патент на винахід одержали два місяці пізнійше Американці: Шолес, Суле і Ґліден. Вони стали богатими і славними а Петерс продовжував бідне життя вчителя орґаніста. Не треба розписуватися про величезне значіння цього винаходу, який став необхідним предметом писаного мистецтва і спонукав до винаходу писальної друкарської машини, про яку мріють усі наші редакції.

КРАВЕЦЬ — ҐРАФОЛЬОҐОМ.

Кравецький челядник у Львові Таляґа, не маючи праці, вивісив на своїх дверях обяву: „Ґреноґрафольоґ" і на подвірю в шопі злаштував собі таємний кабінет з ріжним „маґічним" приладдям, де ворожив людям майбутнє з їх вдачі. З цього підприємства мав він не поганий дохід, поки поліція не не перешкодила його діяльности.

ЖІНКИ ВИНАХІДНИЦІ.

Льондонський патентовий уряд звідомляє, що в останніх часах опатентовано чотириста винаходів, зроблених жінками. І взагалі — подає той уряд — число жінок винахідниць заєдно збільшається. У винаходах апаратів, що належать до домашнього ужитку жінки бувають більш практичні, як мущини. Між новими патентами жінок-винахідниць находяться між иншими: прилади до праня що дуже улекшують працю, уліпшення в печах, притримувачі при ношенню страв, спортові убранка для дітий, складані столи та стільці, діточі забавки.

ЖІНОЧИЙ ОСМІХ — 75.000 ФРАНКІВ.

Гарна париська артистка мадам Жан Люґан, потерпіла автомобілеву катастрофу й була трохи ранена на лиці. Зранення загоїлися, але остали знаки на зранених місцях. Артистка зажадала судовою дорогою відшкодування 75 тисяч франків. Вона каже, що тепер опоганена краса її лиця і що не всилі більше очаровувати своїм осміхом. Мадам Люґан їхала автом із богатим корабельним власником Відалем і біля Пленоасо прийшло наслідком неуваги Відаля до автомобілевої катастрофи. Відаля покарано карою 50 франків за неувагу, а мадам Люґан жадає аж 75.000 франків. Відаль предкладав їй 5.000 фр., але вона не хоче.

З ЖАЛЮ ЗА ПСОМ ПОПОВНИЛА САМОВБИВСТВО.

Таке приключилося в Парижі. Одна богата Американка відібрала собі життя, бо не могла переболіти смерти свого улюбленого пса. Нещасливим припадком переїхав автомобіль собачку мадам Вінфред Говел-Ґаґон. Пані Ґаґон попала в таку розпуку і душевне пригноблення, що чоловік її порадив їй виїхати на Ріверу. Думав, що там позабуде свою журбу, тугу. Незабаром пані Ґаґон вернулася у Париж і там її одного ранку найшли в постелі готелю мертву. Лікарські оглядини виказали, що поповнила самовбивство підчас замрячення ума. І її чоловік потвердив, що так дуже тужила за песиком, отже рішилась на самогубство.

М. ГРУШЕВСЬКОМУ ПОВЕРНЕНО БУДИНОК.

Президія ВУЦВК-ту рішила передати академікові М. Грушевському в доживотне користування флігель у дворі його бувшої камяниці у Києві.

Німці з Французами ще не порозумілись у справі Рурщини

ЛОНДОН, 14. серпня. — Німецькі і французькі делеґати досі ще не порозумілись щодо реченця опорожнення Рурщини.

Французи стоять уперто при свому домаганню, щоб їх окупаційна армія осталась та ще рік по підписанню умови. Німці на се не хотять пристати і справа застрягла.

Німецький міністер закордонних справ Штреземан предложив щоби Франція опорожнила нападений край до 8 місяців і можливо, що під впливом Англії й Америки прийде вже до згоди на сій підставі.

ГОВОРИТЬ ПРО КОНЕЦЬ ЕСПАНСЬКОЇ МОНАРХІЇ.

ПАРИЖ, 14. серпня. — Проф. Міґуель Унамуно, котрого з початком сього року прогнала еспанська влада, написав статтю в тутешньому дневнику Котідіян, в якій каже, що вже неможливо далі удержати монархію в Еспанії.

Він заповідає, що теперішня невдача Еспанії в Мароку (в Африці) буде могилою Габсбурсько-Бурдонської династії в Еспанії.

ПЛАТНІ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 14. серпня. — Членам австрійського правительства і парляменту підвисшено платні.

Тепер президент Австрії мати-ме річно $7,500, премієр $2,750, міністри по $3,250, намісники країв по $2,250 і посли по $1,750 річно.

ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДЛЯ ГОЛОВИ ФАШИСТІВ.

НЕАПОЛЬ, Італія, 14. серпня. — Тут відбувся зїзд командантів національної міліції фашістів (фашістського війска).

Зїзд вислав телеґраму до премієра Муссолінія, в якій запевнює його про неодмінну льояльність йому 118,000 міліціонерів.

ЗАСУДЖЕНА ПОРОДИЛА ДОЧКУ.

БЕРНО, Чехо-Словаччина, 14. серпня. — Тут недавно засуджено на смерть Марію Ганіку за убитте її чоловіка. Одначе виконанне присуду відложено з причини, що вона мала породити дитину.

Тепер Ганіка породила дочку і влада має виконати екзекуцію.

УРОЖАЙ В АВСТРАЛІЇ.

ЛОНДОН, 14. серпня. — Офіціяльні обчислення подають, що сьогорічний збір пшениці в Австралії виносити-ме 140,000,000 бушлів.

Торічний збір пшениці в Австралії виносив лише 123,000,000 бушлів.

ПОВЕНІ В КИТАЮ ЗНИЩИЛИ ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ СІЛ.

ШАНГАЙ, Китай, 13. серпня. — В Китаю розлились величезні повені, які нищать або і змітають з лиця землі десятки тисяч сіл.

Наслідкомсих повений міліони народу вже остались бездомними, а найменьше вже 50,000 осіб потонуло.

Матеріяльні шкоди необчислені.

Тисячі збігців напливають до Пекінґу, столиці Китаю.

ЖЕРТВИ ПОВЕНИЙ В КИТАЮ.

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 14. серпня. — Наслідком небувалих сьогорічних повений в Китаю потерпіло 15,000,000 населення.

Правительство обчисляє, що потребувати-ме $20,000,000 на допомогу для них.

ПОЛЬЩА ЛАГОДИТЬСЯ НА ЗАСІДАННЄ ЛІҐИ НАРОДІВ.

ВАРШАВА, 23. липня. — Як подають з достовірних жерел, польське міністерство закордонних справ цілою силою пари робить приготовання на найблизше засіданнє Ліґи Народів. Протягом посліднього тижня визначено польським делеґатам витичні лінії, після яких вони мають поступати на засіданню. До ляцької делеґації будуть входити сі члени: Скінський, Лукасевич і Арцішевський.

СУЧАСНИЙ СТАН НА УКРАЇНІ.

ПРАГА, 28. липня. — Руїнницька робота большевицької влади, яку розпочала вона на Україні, після окупації, і далі спиняється. Страшне економічне знищення краю довело до нового голоду, який все грізнійше насувається на Україну, а разом з тим насовується й деморалізація населення. Тяжко передати той жах, яким дишуть приватні листи з України. „У нас тепер діється щось страшне, — пишуть з Київщини — чим далі, стає гірше й гірше. В останніх днях почали грабувати на селах кооперативи. Діється страшна неправда, а до того ще немає дощів. Одним словом зі всіх боків лихо... „Продналог" будуть брати до 10 карб. з десятини. Отже, доведеться віддати всенький хліб".

Так ще ніколи не доводилось жити", — пишуть з іншого місця, — „посуха нечувана, неврожай, доводиться продавати останню худобу. „Продналоги" ростуть; дітий за „невзнос" плати викидають перед самими іспитами зі школи".... і т. д.

В кождому листі розпучливі благання про допомогу конаючих в муках під большевицьким гнітом.

А в сей час бувші „революціонери", а теперішні „інтеліґенти" Штефани і Ко. підписують вірнопіддані заяви перед російськими „червоними" ґенерал-ґубернаторами та вихвалюють їх „плодотворну" діяльність.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді [illegible] висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": [illegible] Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: „SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДО ФРАНЦУСЬКИХ ПОЛІТИКІВ.

До ХВАЛЬНОЇ РЕДАКЦІЇ СВОБОДИ.

Сим маємо честь подати Вам текст листа, який „Управа Союза Українських Журналістів та Писменників" розіслала на руки кождого з французьких політичних та громадських діячів, які підписали дня 5-ого травня с. р. протест проти білого терору в Польщі.

Сей лист звучить:

Високоповажаний Пане:—

Дня 14-го березня, 1923, конференція амбасадорів у Парижі, задовольняючи імперіялістичні змагання Польщі, санкціонувала й леґалізувала її панованне над українськими землями на схід від етнографічної Польщі без огляду на волю населення тих земель.

Таким чином конференція амбасадорів покинула величезну частину етнографічно-одноцільної території, заселеної понад девятьма міліонами людий, території, що й так, через своє положенне на кількалітньому терені війни (Перемишль, Львів, Дрогобич, Борислав, Станиславів, Коломия, Холм, Володимир, Луцьк, Острог і інші) вийшла зі світової війни страшно винищена, на дальший економічний визиск, на політичне поневоленне, на певну культурну руїну.

Винищенне корінного українського елементу, що становить на сих землях понад 70% усього населення, — се мета сучасної Польщі, передана теперішньому поколінню історичною Польщею. До тої мети Польща змагає всіми силами та з певною безоглядністю, від часу закінчення світової війни, коли то вона тільки що сама визволившись зпід чужого панування при фінансовій і технічній допомозі тодішнього французького уряду, огнем і мечем напала на українські землі, що зорганізувались були з кінцем війни в незалежну державу, і позбавила їх політичної вільности, здобутої тяжкими зусилями українського народу.

День 14-го березня, 1923, стався для українського народу, засудженого того дня на страдницьке життє під польським ярмом, днем загального горя і смутку. Того дня імя тої Франції, що колись приневолила реакційний світ шанувати права людини і що й за останньої війни пристала до гасла самовизначення народів, імя тої Франції мусіло стратити серед Українців свій ідейний зміст і свою вагу.

Тимчасом на наше велике вдоволенне дня 5-го травня с. р. в одній частині французької преси появився перший отвертий і голосний протест скріплений підписами найвидатніших духових провідників французької нації, протест проти несамовитих варварств, що лютують в Польщі. Тим піднесено крайчик завіси бодай з того одного боку польського режіму, що його закриває тюремні стіни.

Поміж народами, покинутими на ласку — неласку польського панования, найтяжші муки доводиться терпіти найбільшому з тих народів — українському, що творить велику збиту територіяльну цілість і здавен-давна є предметом польських імперіялістичних посягань на Сході.

Яко уповажнений представник бажань і цілий усіх своїх членів, по розсіяних на еміграції по ріжних краях старого й нового світа, Управа „Союза Українських Журналістів і Писменників" дозволяє собі висловити Вам, Високоповажаний Пане, як найщирішу подяку за те, що Ви, поклавши своє славне імя під той протест, стали в обороні людського достоїнства, зневаженого в особі українського народу.

Тим своїм благородним учинком Ви, Високоповажаний Пане,скріпили в серцях українського громадянства надію, що величне гасло права народів на самовизначенне, гасло, що під його стягом український народ проливав ріки крови в боротьбі за свою вільність і незалежність, що се гасло не сміє залишитись пустою фразою, яка мала свою хвилеву мету і вартість вчасі змагання народів, але що воно мусить найти пошанівок і приложенне також до великого українського народу.

Прийміть, Високоповажаний Пане, вислови нашої глибокої пошани.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ І ПИСМЕННИКІВ
О. ОЛЕСЬ, голова Управи;
І. [illegible], др. В. КУШНІР, др. В. СІМОВИЧ,
др. В. СТАРОСОЛЬСЬКИЙ, др. Я. ЯРЕМА і ЮР. ТИЩЕНКО-СІРИЙ, члени Управи.

ЩЕ ОДИН ВОРОГ НАРОДУ.

Уступленне Миколи Пашича. — Кабінет „національних меньшостей" в Югославії. — Можливі зміни в положенню української еміграції.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Нинішній рік без сумніву ввійде в політичну історію Европи, як і рік упадку „старих богів". Скільки їх вже пішло сього року в безвість! Ленин у Росії, Венізелос у Греції, Мілеран і Пуанкаре у Франції... Тепер у царство тіней пішов іще один політик старої школи — „сербський диктатор" Микола Пашич.

„Назву ворога народу" треба до Пашича прикладати з певними застереженнями. Він без сумніву любив свій нарід і свій край, але любив його й служив йому по своєму.

Перед Сербією та Сербами Пашич безперечно має великі заслуги. Опинившись на чолі сербського політичного життя ще на початку 80-х років, він вже тоді ясно й твердо визначив собі свою політичну й національну мету: **розширити географічні границі Сербії та укріпити її становище на Балкані.**

Кілько разів Пашич був змушений тікати з рідного краю. Над ним свого часу тяжів вирок смерти й засуд до 20-літньої вязниці. Але хитрий балканський лис усе знова випливав і знова починав снувати нитку своїх політичних інтриґ.

Світова війна була поставила на карту всі здобутки Пашичевої політики. Сербія була знищена, її армія розбита, її уряд на вигнанню. Але Пашич не вирікався своєї національної програми, їздив з Петербургу до Парижа, з Парижа до Лондону, десь добував гроші збирав недобитки сербської армії, агітував, підбадьорував... Кінець війни рівночасно був і **тріюмфом Пашичевої політики.**

Вступивши у війну малим королівством, Сербія вийшла з неї **великою державою**, найбільшою на Балкані. Сталось те, про що Пашич і мріяти не смів. Сербія дістала не тільки всі свої етнографічні землі, а ще Хорватію, Словенію, Чорногорщину, Боснію, Герцеговину й добрий шмат Македонії. З Сербії зробилась **Югославія**, зробилось велике „королівство Сербів, Хорватів і Словінців". Великі природні богацтва, вигідне географічне положення, право на німецькі відшкодовання — це все пророкувало новопосталій Югославії найкращу будучність.

І це все було в першій мірі заслугою Миколи Пашича. Але, бувши до того часу янголом-хранителем **сербського народу**, його щирим слугою та провідником, Пашич від цеї хвилини зробився **злим генієм** нової Югославії, **гальмою** на її ногах, **погрозою** для її дальшого нормального розвитку.

Як могла статись така раптова зміна? Сталась вона тому що Пашич не зумів у слушній хвилині **відійти**, усунутись від державних справ, відпочити на заслужених лаврах. Це — нещастє не одного Пашича, а багатьох великих людей...

Все довкола Пашича змінилось. З одноцілої **національної держави**, населеної виключно Сербами, нова Югославія зробилась **державою національностей**, в якій Серби становлять меншість. Росія, на яку Пашич ціле життя орієнтувався розбилась і перестала існувати, як міжнародня сила. Австро-угорська монархія, з якою Пашич ціле життя боровся, також зникла. Змінилась ціла внутрішня й зовнішня ситуація — тільки сам Пашич не змінився.

Це й було його особистою трагедією, як і трагедією нової Югославії. Пашич ніколи не мав щасливої руки у внутрішній політиці. Він це й сам знав і разураз полишав внутрішню політику комусь-небудь зі своїх товаришів (напр. Протичеви), а сам виключно віддавався закордонній політиці. Але на полі міжнародної політики Сербія устами Пашича сказала своє останнє слово й добилась свого найбільшого тріюмфу ще в 1919 році. Пашич мав би тоді уступитись і полишити иншим, новим діячам занятись внутрішнім упорядкованням нової, великої держави. Він цього не зробив — і за це лежить тепер поваленний і зненавиджений.

Пашич почав „упорядковувати" нову державу старими методами. Вихований на преклоненню перед старою царською Росією, він і з нової Югославії хотів зробити **централізовану державу**. Югославія мала істнувати лише на папері. У дійсности мала бути **Великосербія**, иншими словами — балканська **тюрма народів**. Цілою державою Пашич хотів тучити всі права, потреби й жадання несербських країв, несербських народів.

Почалась боротьба з диктатурою Пашича, **боротьба за Югославію**. На чолі цеї боротьби стояли: хорватський провідник **Стефан Радич**, словінський — **др. Корошець** і боснійський **др. Спаго**. Останніми часами до цеї боротьби прилучились і сербські демократи під проводом **Люби Давидовича**. Самі Серби побачили, що так далі не йде, що держава, замісць консолідуватись — розлазиться, що всюди зростає невдоволеність, що короткозора Пашичева політика тільки зорює ґрунт для ірeденти й большевизму. Пашич боровся, як лев, але кінець-кінцем мусів піддатись.

Новий Югославянський кабінет, складений дня 27. липня, є кабінетом „опозиційного бльоку", себ-то всіх партій і груп, що поборювали політику Пашича. До нього ввійшли названі вище провідники опозиційних партій, крім Радича, якого нема ще в Югославії, бо штовхнула його в обійми московських большевиків. Та для Хорватів зарезервовано три місця в кабінеті, й містоголова хорватської селянської партії **др. Мачек** наперед запевнив новий кабінет, що Хорвати його всіма силами підтримають. Незабаром поверне додому й Радич, який вже не має тепер ніякої причини залишатись до большевиків, бо з його боку це лише було актом розпуки.

Консолідації Югославії, таким чином, ніщо більше не стоїть на перешкоді.

Поворот в югославянській політиці, помимо свого загального і місцевого значіння, може спеціально відбитись дуже корисно на положенні української еміґрації в Югославії.

Знавці місцевих обставин числять кількість „російської" еміґрації в Югославії приблизно на **двадцять тисяч**. З цеї кількости є принаймні **половина Українців**. У врангелівській армії, яка майже в цілости переселилась до Югославії, було **70% Українців**. Самих **кубанських козаків**, отже знов-таки Українців, є в Югославії близько 10 тисяч.

Та марно ви стали б шукати в Югославії за свідомими Українцями. Вони затаїлись. Вони мусіли затаїтись. Бо московська чорна сотня мала за Пашича повну волю й робила в Югославії, що хотіла. Досить було якому-небудь студентови назвати себе Українцем — і його негайно позбавлювано допомоги. Досить було якому-небудь військовому назвати себе Українцем — і його негайно садовлено під арешт або посилано на тяжкі роботи.

Югославія визнавала лише одну категорію емігрантів: „русских" і монархистів. Під цю захистну фарбу мусіли підроблятись **усі**, чи їм це подобалось чи ні.

Найкраще українські еміґранти почували себе в Хорватії, в Загребі. До певної міри так саме у Словенії, в Любляні. Там їх розуміли, там їм співчували, бо голодний найкраще розуміє голодного. Але для Білгороду, для офіціяльної, урядової Сербії, ніяких Українців не було, **не сміло бути**. Зовсім як у добрій, старій Росії часів Валуєва й Толстого.

Таки й стан річей мусить нині скінчитись. До Пашича та його міністрів, що стояли на засаді „єдиної-неділимої Сербії", могли промовляти лише такі еміґранти, що стояли на засаді „єдиної-неділимої Росії". До нового кабінету, що стоїть на засаді „повного заспокоєння всіх національних і місцевих жадань", зможуть промовляти й такі еміґранти, що в сфері бувших російських відносин домагаються того самого. Зможуть отже промовляти й Українці.

Треба сподіватись, що найбільш активні елементи, помиж української еміґрації в Югославії скористуються наступившою зміною обставин і не пропустять нагоди, щоб поставити себе хоч би так, як себе поставила українська еміґрація в Чехословаччині.

Прага, 1. серпня.

Радянин.

ОБРАЗОК З ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Дня 9. липня с. р. велися в польському соймі наради над проектами трох законів про мову в адміністрації, судах і шкільництві. В цій справі забирали голос представники національних меньшостий. В часі їх промов сипались зі сторони соймової правиці найординарніші оклики, лайки та погрози. Крики не надставали ані на хвилину. Маршалок кілька разів перебивав дискусію, проти чого завзято поротестували національні меньшости.

Посол Прилуцький (Жид) на знак протесту крикнув на адресу сойму: То „лайдацтво", а по слови Добії, який накинувся на нього з лайкою, крикнув у відповідь: Мільч, бидле! Добія кинувся на Прилуцького; почалась бійка, в якій Прилуцького побито таки в соймовій салі. Маршалок оголосив що Прилуцького і Добію виключається з трох соймових засідань і перервав дискусію.

Вчасі павзи почалась бійка на коридорі. Прилуцький вдарив кілька разів Мантериса, який бив його в соймовій салі разом з Добією. В оборону Монтерисови прийшли його колеґи і тяжко побили Прилуцького.

Невимовні крики, огидні лайки і безстидні погрози сипались в сторону представників національних меньшостий. Особливо безстидні крики і лайки неслися в хвилину промови білоруського посла Тарашкевича, який заявив, що білоруський нарід не приймає таких законів і домагається евакуації польської адміністрації з білоруських земель в ціли утворення там білоруського робітничо-селянського уряду.

Однак до найбільшої загорілости і звироднення дійшли вислови ненависти до тих національних меньшостий, для яких саме ухвалювано сі „ущасливлюючі" закони зі сторони польських соймових угруповань, коли на соймову трибуну виступив український посол Андрій Пащук і почав свою промову в українській мові. В той час саля соймових засідань нагадувала все, тільки не сойм. Один невгавающий рев, проклони й найординарніші видумування посипались проти бесідника, який став в обороні прав української мови.

БАГАІ І БАГАІСТИ.

З початком минулого століття виступив у Персії молодий чоловік Алі Могамед, що називав себе „Баб". Баб — значить — ворота. Отже ворота, котрими люде можуть прийти до впізнання Бога. Цей Баб зеднав був собі богато прихильників, сторонників. І тому яко невигідного розстріляно його в Тебрісі 1850 р., за почином мулагів (перських священиків). Позбулись його яко політичного проступника, хоч він лише голосив закони Божі і виконував їх.

Але вже 1863. року виступив новий провідник такого руху, перський вельможа. Прихід його заповідав іще Баб. І цей новий пророк назвав себе „Бага' о'лаг" „світило Господнє". Наука, яку він проповідував, вийшла у перській і арабській мові. І його переслідували, і він умер на засланню 1892. року в Акка в 75-ому році життя. Отже основником цієї нової віри був Баб (Мірза Алі Могамед); розяснив і поширив її Бага о'лаг, а продовжав проповідувати її його найстарший син „на якого барки мав впасти його плащ", — Абдул Бага Аббас „слуга Бога і людей". Підчас війни Абдул Бага жив у Лондоні іПарижі, був у Німеччині, Відні, Будапешті й там виголошував промови. Останні роки проживав у Гайфа. Часто відвідували його европейські прихильники, головног Англійці й Англійки. Там умер в падолисті 1921 р.

Щож хоче наука Багаї? що хочуть „багаисти" — діти сонця? Вони поставили собі за ціль: людство — яке вони вважають одиницею (Ви всі є листя одного дерева і каплі одного моря") — в правді злучити в один союз народів. Союз цей мав би основуватися на політиці, але головно на пізнанню душі, що всі люде то брати і сестри, які взаїмно, повинні любитися, помагати собі, щоби здійснити величаву заповідь Божу. „Ці руйнуючі війни, ці безкорисні суперечки мусять скінчитися. Мусить прийти мир усіх мирів". „Чоловік не повинен так дуже величатися цим, що любить свою батьківщину, як радше цим, що любить людство!" „Земля не належить одному чоловікові, але всім людям. Земля не є батьківщиною чоловіка, а його могилою. За могили свої ведуть люде війни!" Багаисти хочуть людство перемінити в одну семю, хочуть, щоби правда була найвище. Рівноправність чоловіка й жінки, світовий мир, світова мова, розвязка економічних питань, міжнародній мировий суд, це також домагання багаістів. Отже цей молодий Перс виставив іще 1863. р. домагання подібні до Вилсонових.

Ідеї багаістів без сумніву добрі й величні: любов ближнього, любов народів.

„Ах сини духа" — каже Бага о'лаг говорити батьковому духові — „я вас збогатив, чому ж самі себе робите вбогими? Я вас ублагороднив, чому ж ви понижаєте себе" А Абдул Бага відповідає: „То не лише золотий, але й діамантовий вік, то століття світла, нова доба людської могучости. Овиди світа розяснилися а світ воістину переміниться в рай. Це година зединення усіх дітей людства і всіх рас!"

Проповідували гарні слова й гарні науки ріжні пророки, а люде жили все по давньому, все вели війни. Проповідували такі величні ідеї з кінцем 19-го століття перські мудрці, а европейські „практики" 1914. зачали світову війну і до сьогодня не в силі вийти з халепи.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє, що місячний мітинг відбудеся в четвер, 21. серпня 1924, під ч. 1950 W. Erie St., при Robey St. Є важні справи до полагодження тому проситься всіх членів прибути на сей мітинг — Неколай Читвінський, предс.; Стефан Новодворський, секр.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ В ЦЕРКВІ НА ПОЛІССЮ.

Холмське Наше ц

Холмське Наше Життя пише:

Дня 29. червня по старому стилю і 12. липня по новому стилю с. р. у селі Удрицьку святковано Петра і Павла. По новому панському стилю у нас ніхто не святкував, бо свято Петра і Павла є у нашій церкві старим і традиційним святом. До нас збиралось дуже богато людий з ріжних місцевостий і тому ні в якому разі свято по новому стилю не могло відбутись. Перед урочистим і величним днем для наших селян і всеї нашої округи, себто вже 28. червня стали люди збиратись на празник, маючи на увазі, що буде служитись всеночна. На се велике свято одпуст, приїхали п.п. отці Михайло Семенюк, Ілар. Перхорович із села Ципцевич, Філярет з міста Висоцька і наш настоятель от. Вірослав Тхоржевський. Всі приїхали увечері 28. червня. Приблизно о 5. год. приходить до хати о. Вірослава комендант постерунку Утрицка і каже, що от у нього є папір від влади, що отцеви Вірославу не можна служити у церкві по старому стилю. О. Вірослав відповів: „Коли будуть люди, то я служити буду". Але всеночної не було через заборону. На другий день комендант дав розпорядження поліції іти по всім дорогам і не пускати людий до церкви, що вони й робили, так ще приговорювали: „ти пся креф, бандита, еще захцялесь сен модліць"? Не дивлячись на се люди стежечками зібрались коло церкви. Не обійшлось без арештів. Заарештовано торговця Гаврилюка, що приїхав поторгувати коло церкви. Поліціянти бігали, хвилювались і дуже дивувались, що вони ходили по всім дорогам, а люди таки могли прийти до церкви. Нарешті почалася всеночна. Служив о. Михайло Сеемнюк, бо о. настоятель виїхав зустрічати арх. Александра на стацію Річицю. Після всеночної по малій перерві почалась Служба Божа; замість соборної служив тільки один священик. Служба проходила нервово. На обличах можна було читати незадоволення і пригноблености, бо до церкви прийшов цілий відділ поліціянтів, які придивлялись до молячихся і щось записували.

О 10 год. замісць 2. години, закінчилася служба в церкві. Пан отці пішли на обід, а слідом за ними комендант. Зайшов до хати о. настоятеля, написав протокол і записав всіх отців.

От що робиться на нашому Поліссю.

Я тільки дивуюсь, як наш митрополит відважився при помочі поліційної влади без відома людий робити переміни святощів, з якими люди зжились віками.

ПРАВИЛА КУПАННЯ.

Що купання й плавання пособляють здоровлю, це вже загально знана річ. Але й тут треба поступати відповідно до деяких правил. І так пр.: при сильнім душевнім зворушенню не купатися. Не купатися після недоспаної ночі і великої натуги. Передше треба кілька годин спочати. Не купатися після обильного обіду і випиття алькогольних напитків. До купальні йди повільною ходою. На місци розвідайся про глибину води. Роздягайтесь помало, але потім зараз іди в воду й скоро занурися. Не оставай за довго у воді, головнож, коли ти не дуже сильний. Після купання натри тіло, щоби кров ліпше кружляла. Одягайся скоро.

У СНІ МОЖЕМО ПЕРЕДБАЧИТИ БУДУЧИНУ.

(Славний французький астроном Каміль Флямаріон, знаний не лише зі студій на полі астрономії. Він таксамо цікавиться тайнами людського життя. Написав богато праць про гіпнотизм, спіритизм, телепатію. У журналі „Меркір де Франс" помістив Флямаріон цікаву довгу статтю, в якій доказує, що людська свідомість спосібна гляділи у будучину. Твердження свої основує на снах ріжних людей. Понизше подаємо деякі приміри з його статті).

Наперед обчислити будуче у всесвіті, є зовсім легко для кожнього астронома. Підчас світової вистави 1900 р. просили мене обчислити для 20-го століття (котрий щойно зачинався) всі затьміння сонця, які буде можна бачити від р. 1900 до 2000 р. І я помістив ці обчислення у „Віснику французького астрономічного товариства" в листопаді 1899 року. Подав я там прикмети 43-ох затьмінь. Тут не думаю говорити про цей автоматичний рух звізд, а про людські пригоди.

Коли описуємо затьміння з 11. серпня 1999 р., кажемо, місяць переходить соняшний бережок о 9-ій годині 10 хвиль, доходить в середню точку о 10-ій год. 28 минут, а сходить із сонішного кружка о 11 годині 51 хвиль.. Говорячи так, уживаємо теперішнього часу. А воно чейже є для нас будучина, бо будемо вже тоді не живі. Та це неважне. Обчислення означується наче для теперішньости. А зовсім так є і з людськими пригодами, котрі передбачуються. Прим.: „Дня 7. серпня 1812 р., битва на ріці Москві відкрила Наполеонови шлях у Москву. Генерал Тучков згинув у цій битві недалеко Бородіна" і дієслова сьогодня написані у минувшині, у перфекті; коли вони ділися булиб писані у теперішньому часі (презенс); пророк, який були предбачив ту подію, був би висказав їх у будучому часі (футурум). Але минувшина, теперішність і будучнина зливають разом у малюнку пригоди і все там є, все є теперішністю у цьому малюнку.

Три місяці перед походом Французів на Росію, графиня Тучков чула у сні, як їй будьто виразно говорить: „Щастя твоє скінчилося, твій чоловік згинув коло Бородіна" Той сам сон повторився, як найвиразніше вдруге і в третє. Ні генерал Тучков ні його жінка не знали зовсім де є така місцевість.

Всетаки були вони цікаві і слідуючого ранку почали шукати цієї місцевости на великій мапі. І вкінці найшли його. Самособою не вірили в цей сон.

А воно тимчасомс було пересторогою перед майбутнім, що зовсім сповнилося. Цю пригоду оповів мені Фридрих Бассі, член інститута. Не зважаючи на свій 89-ий вік. Прийшов до мене одного гарного дня в січні 1911 р., на пятий поверх до моєї обсерваторії. Хоч сам не вірив в пророцтва, вважав вказаним оповісти мені цю дивну пригоду. Чув її від самої графині Тучков, котра до самої смерти носила жалобу за чоловіком, колиб повища пригода була одинока, то тяжко булоби нам повірити в її правдивість, без увагу на всі її автентичні гарантії. Кожен приписав би її умовому замряченню. Але ця пригода не є одинока. Я знаю, яку сотку инших подібних пригод. Наведу оден не такий драматичний й історичний, як попередній. Цю пригоду подає фільософ Шопенгавер на доказ свого твердження про невмолиму послідовність подій.

Одного ранку Шопенгавер незручним рухом руки перевернув каламар. Чорнило вилилося на бюрко, а відси на долівку. Служниця котра прийшла зараз же мити долівку і при цьому сказала: Як то дивно! Снилося мені цієї ночі, що я мила пляму з чорнила на цій долівці і як раз на цьому місці"

„То не є правда" — відповів їй Шопенгавер. — „Як то не правда! Друга служниця може вам сказати, вона спить зі мною і я все оповідала їй". На це фільософ велів прикликати другу служницю і спитав, що снилося її товаришці. Служниця потвердила сон.

Таке передбачування будучини трапляється частіще, як ми думалиби. Один із найцікавіщих і найавтентичнійших випадків є цей, який подає др. Нільфонс Тест. Він магнетизував одну жінку. Підчас одної такої гіпнотичної спроби ця жінка заявила: 1) що вже 15 днів є у благословенному стані, 2) що приведе на світ дитину передчасно, 3) що слідуючого вівторка перелякається чогось дуже, наслідком чого впаде і скине і 4) що всі заходи, щоби перешкодити цьому будуть дармені. — Її чоловік і лікар постановили критичного дня бути безперервно з нею. Не оставляти її ні на хвилинку саму. Вже й їм самим і їй виглядала смішно така обережність. Жінка сказала чоловікові, що хоче кутись іти, хай відпровадить її. Відчинила двері скрикнула й впала: перелякалася щура, котрий перебіг! Нещастя, яке прочула, сповнилося.

Нема сумніву, що часом якусь пригоду, яка щойно пізніше має статися, передбачуємо в усіх подробицях, як найточніше. Було то 27. червня 1894 р., відбувалися вибори Казимира Періє на президента французької републики. Три години заки ще вибори проголошено, ще в Версалі голосували, подав вислід голосування в усіх подробицях др. Кале, який тоді був ще молодим лікарем у Ліоні і взагалі не займався політикою. (Періє вибрано тоді президентом 451 голосом) Припадок цей потверджують три Калетові товариші, др. Варе, др. Буше, і лікар Деборн. Вони критичного дня були з ним разом у кімнаті. Кале точно передбачив скрутиню, імя і числа три години заки проголошено вислід.

Одного літа одна з Флямаріонових сестер пішла зі своїм чоловіком і дітьми у місточко Ножан, у департаменті Гот-Марн. Флямаріонів батько відпроваджував їх а мати остала в Парижі. Всі діти були здорові і ніхто за них не боявся ні трохи.. А Флямаріонова мати мала сон, що одержала від чоловіка (себто від Флямаріонового батька) листа в котрім прочитала таке речення: „Мушу сповістити тобі сумну вістку: Малий Генрих саме помер, майже без ніякої недуги, наслідком корчів". Флямаріонова мати пробудившись, сказала сама до себе: „То лише сон, мара, неправда". Вісім днів опісля лист від Флямаріонового батька містить дословно таке саме речення. Самособою такого кінця ніхто не міг передбачити. Ця дитина була зовсім здорова. Подібне приключилось одній російській жінці. Вона в сні бачила, як до її кімнати вбігла її мати й кликнула: „Оля, не бійся, в коморі огонь". І слідуючої ночі її мати нечайно пробудилася ввійшла в її кімнату і крикнула ті самі слова, що їх дочка чула у сні.

Вдова генерала Тучкова, Шопенгавер, др. Тест, др. Кале, Флямаріонова мати, молода російська жінка дають нам 6 позитивних точних, незаперечних явищ, які доказують, що будучину бачимо наперед. А ось ще один примір, так само незаперечний. Оставив його Реніер, батько славної французької вченої Марти Реньє: Було то 1869 р. підчас плебісциту. Одної ночі снилося Реніерові, або радше був то страшенний привид. У цьому привиді Реніер був жовніром. Була війна. Відчував усі прикрости воєнного життя: чув прикази до голоду, жагу, чув прикази стріляння, гуркіт гармат, бачив, як біля нього падали вбиті і ранені, чув їх стони. Нараз найшовся у якійсь околиці, в якімсь селі, де мусіли видержати грізний наступ неприятеля, а то були: Прусаки, Баварці і кінота (баденські драгони). Треба замітити, що досі ніколи Реніер не бачив таких однострої, що тоді не було й мови про війну. Нараз побачив одного французького офіцера, який виліз на дзвіницю сільської церкви, з далековидом, щоби бачити рухи неприятеля. Потім зліз зформував Французів у атакуючу колюмну, велів трубіти до наступу, Французи йдуть вперед до наступу із багнетами на пруську батерію. У цій части сну, коли стрінулися з артилеристами батерії бачив Реніер, як оден із артелеристів ударив його по голові, так сильно, що розрубав її. І ще на яві відчував великий біль у голові. Впав з ліжка і вдарився у нічну шафку. І глянь цей сон здійснится 6-го жовтня 1870 р. Все сповнилося, оживотворилося: село, школа, церква, комендант вилазив на дзвіницю, щоби приглянутися неприятельським рухам, повів Французів до наступу у івонні йшли на багнети на пруську батерію. Реніер дістав удар плазом шаблі у бік. (Удар певно вимірив був Прусак у голову).

А отсей сон оповів Флямаріонови його приятель А. Сорель Про віродостойність його каже Флямаріон годі сумніватися. 1911-го року снився цьому Сорелеви сон, який переніс його в околицю зовсім не знану. На невилочкому горбі, якого склони були порослі свіжою травою, побачив він велику будівлю, середновічних форм, на-пів шляхотський дворець, на-пів укріплена фарма. Оточений великими мурами скривлений від старости. Левадою плив голосний потічок. Тут черпали воду якісь люде, мабуть вояки. Инші розкладали огонь, а подалеки рядами поклали рушниці в піраміди. Ці люде були заодягнені в якісь чудні однострої, блідо-синьої краски, яких ще ніколи не бачив. Сам оповідач був в старшинському однострою. Давав прикази в справі розтаборення цілий день опісля роздумував над цим дивним сном. Пізнійше й позабув про нього. Але війна що стільки змін принесла, зробила з оповідача офіцира за кілька місяців. Його полк був 1918 р. на відпочинку за фронтом Об (Айве) повів там на вправи своїх вояків 1919 річника. Батальон машерував із самого ранку. Бідняги жовніри в синіх одностроях з трудом зносили спеку. Тисячі таких ніг збивали хмари пилу, так, що взагалі можна було розглянутися в околиці. Дістав приказ розтаборотися перед мурами „двірця", котрий є — як сповістив вістун — двіста кроків на право від дороги. Видав прикази четарям, а сам пішов до команданта баталіону. Кілька хвиль опісля, найшов свій відділ поза двома рядами вілуль, котрі заслонювали двора. То була левада, що піднімалася легко в гору, вся вкрита цвітами: мури, вежі, все було зовсім таке, яке бачив тому сім літ у сні. Але не було цього голосного потічка і монументального мосту. коли запримітив цю ріжницю, питається його один підстаршина, відкіля люде возьмуть води. „Таж з потока, —відповів із осьміхом. Підстаршина глянув на нього счудовано. А Сорель додав: А так, коли потока нема на цім боці, напевно буде позаду. Нумо за мною!" Обійшли праву вежу і найшли веселий потічок, плив по мохом оброслім камінню, а посередині муру великі монументальні ворота, зовсім, як ті що їх бачив у сні, з стовпами із цегли. Два перші старшини найшли вже були потік, посклали рушниці у піраміду здовж муру під котрим поплякало вже було богато вояків щоби відпочати. Образ це був зовсім так, як тамтой у сні. Сон цей потвердила і Сорелева жінка і батько Сореля.

Флямаріон має сотку таких примірів, які доказують, що будуччину можна часом передбачити. Деякі фільософи метафізики (як прим. Рібо), пояснювали таке „глядання в будучину" що дана людина фальшиво пригадувала собі час, инщіж, як прим. знавці снів (Деляж), взагалі не признають цієї появи і т. д. Та на думку, здогади (гіпотези) цих вчених зовсім не в силі доказати, що „глядання в будучину" то незаперечний факт. На доказ подає Флямаріон сон, який мав його знакомий Павло Леру. В 1868 р. (Леру було тоді 17 літ) жив він у свого вуйка торговця харчовими продуктами при вул. Сан Рош. Одного ранку оповів йому вуйко, що снилося йому, будьтоби стояв на дверях і глядів в напрямі вулиці Нев де Пті Шамп і що побачив мійський омнібус, який задержався перед дверми його торговлі. Із омнібуса поїхав дальше і їхала ним іще одна жінка, задягнуте в чорне, на колінах держала кіш. Павло Леру і вуйко сміялися з цього сну, бо сон не мав в собі нічого реального, бо тітка ніколи не зважилабся їхати омнібусом сама на дальшу віддаль. Колиб хотіла відвідати своїх дітей, написалаби до когось найрадше до вуйка, що приїхав до неї на залізничий дворець і відвіз її фіякром. Тимчасом іще того самого пополудня вуйко вийшов на двері зовсім безпляново станув у дверях і глянув у напрямі вул. Нев де Пті Шамп. І тоді побачив омнібус, що заразь задержався перед крамницею. В омнібусі було дві жінки одна, то бабка Леру, зійшла з омнібуса, а друга поїхала дальше омнібусом, зовсім, як у сні, цебто зодіта чорно з кошиком на колінах. Подумати лише, як счудувався вуйко. Бабка Леру хотіла їм справити несподіванку. Тоді вуйко оповів їй свій сон. Леру думав, що тітка підчас безсонности рішилася, що з місця поїде до Парижа ще цього дня і не звідомляти буде про це нікого.

Всі ці наведені приміри доказуваливи, що будуччину можна передбачити. Самособою, є доволі таких, що не вірять цьому і заперечують усе. Та заперечення неважні. Флямаріон ні трохи не сумнівався у проповідування будуччини, бо студіює ту науку (телепатію) ще від 1870 р. Около вісімдесять доказів на те подав Флямаріон у творі „Незнане". І подає ще нові приміри.

Знаний вчений Шарль Ріше описує два приміри передбачення будуччини, які йому гіпнотичним медіям. Молода жінка Аліція сповістила Решетови дві події, заки вони ще приключилися. Ось що кже Ріше: 10-го грудня 1886 р. говорила мені, що небаром хтось захворіє тяжко" Чи то хто з моїх дітей, чи хто небудь із моїх свояків, або хто із моїх приятелів?

— Ні, ні. Але не смієте легковажити цеї недуги, бо спричинить вам богато неприємностий. То ніхто з вашої рідні ні з ваших приятелів, ні жінка ні дитина. — Потім іще додала такі слова, котрі я на місці дослівно записав: „Буде мати доволі велеку горячку, корчі, жолудкові болі, тут, (при цьому хопилася під ребра) буде вепотім сильне змучення, недуга захопить голову"

Вісім днів пізніще около 18. грудня, мій приятель Евжен Йонг (котрого Аліс зовсім не знала) директор часопису „Реві Бле", хоч був здоров ненадійно занедужав горячкою, а опісля мав болі у жолудку. Хороба скоро розвивалася. По слідував, якийсь від отрочення котра вкінці поширилася на мозок. Йонгова смерть спричинила мені великий клопіт. Я мав богато праці наслідком ненадійної смерти співробітника. Мало що не вчинив на місце директора „Реві сціентіфік", котрий виходив разом із „Реві Бле". Друга пригода ще більше незвичайна. Подає її Флямаріон за Рішетом. Він оповідає дословно таке: „Я звичайно пускав мій Медій (п-ю Аліс) кілька годин в гіпнотичному сні, підчас якого була зовсім неприсутня. Я думав, що коли вернеся чере 2—3 год., її сила передбачування буде сильніще і більше розвинене. І одного разу коли я так вернувся она сказала мені: Ви страшно. Тут і тут будуть люде. Вона мені показала, як вколо мене буде чотирох пять людей. То мене ні трохи не збентежило, бо я ніколи не розгніваюся, але раз у раз повторювала ті самі слова і сама при цьому так схвилювалася, що я вкінці мусів пробудити її. Було то о 14 год. в середу Тогосамого дня, около 18-ої год. пішов я до редакції „Реві Сціентіфік" на бульварі Ст. Жермен, щоби перевести коректи разом із секретарем д-ром Герікуртом, Анрі-Ферарі, директором „Реві Бле", котрий також читав там свої коректи. І всі три сиділи ми погублені в працю свою. Нараз прийшов один співробітник журналу. Він глянув на нас трохи здивовано. Я сказав йому: „Оставте нас лише кілька хвиль у спокою, зараз скінчимо". Якийсь час походив він собі по кімнаті, а ми читали наші коректури. Нараз мусіло йому щось незвичайного впасти на думку, чого й сьогодня не можу пояснити собі. Він станув перед Анрі Фарарі й озвався до нього: „Ви на мене робите враження, як когут на купі гною, і знаєте забірайтеся до чорта!" Ще сьогодня бачу Ферарія, як стояв німий збентежений не розуміючи причудливого нападу. Тоді мною оволоділа страшна лють, я вдарив об стіл і скрикнув: „забирайтеся геть, як смієте обиджати!" Я скочив до дверий і відчинив їх широко. Тогож вечера пізніше дал мені добродій Х. листа, в якому визивав мене на двобій. (То був перший і останій виклик на двобій у моєму житті. Самособою, на листа я не відповів; кілька літ опісля я навіть заприязнився з добр. Х. Та в цілій справі не важна ця глупа пригода, як радше це, що я розсердився, що мені предсказала Аліс".

Ось іще одна пригода, котру Ріше подаєся д-ром Фоасом. Приключилася вона знаному комендантови твердині Вінсенс Домеснілеви. Баронова Домесніль оповідала мені що Пер Домесніль, тоді адютант, постановив відвідати славну ворожку, мадам Ленорман, яка тоді була в моді. Щойно ворожка розложила карти, викликнула перелякана: „Ах пробі! Яке це вас жде нещастя! Ще сьогодня будете в нещастю й збєте одного чоловіка!" Домесніль й не думав тоді про якусь суперечку, тому не вірив ворожбі. Але мадам Ленорман обстоювала при своїм, заявлячи, що нещаслива пригода таки приключиться. Молодий офіцер оставив її на те. Йшов до касарні була темна ніч. Як прийшов на вулицю Ґарансієр, один лінійний офіцер, котрий дуже ненавидів аристократів, зайшов йому дорогу із місця визвав його на двобій. Домесніль був звісний із хоробрости і щастя були загально звісні. В Єгипті дістав прізвище „Браво", а Наполеон казав про нього, то є хлопець. Та тепер Домесніль, згадавши ворожку Ленорманд, сказав, що тепер не може битися, що вже відтрублено вечірню зорю. Але напасник не зважав на все. „Нещасливче! — викликнув Домесніль — коли будемо поединкуватися, то я тебе вбю!" Одначе офіцер дальше зневажав Домесніля й ударив на нього. Так Домесніль був приневолений боронитися і мимо перестороги вбив противника шаблею".

СВОБОДА

Одним з найбільших скарбів сего світа є особиста свобода. Чоловік віддасть все: життя, майно, лишень щоби бути вільним. Нема нічого солодшого як Свобода. Свобідно ділати, свобідно їздити і свобідно віддаватись витиченій меті свого життя. Неодна нація боролася по геройськи за свою вільність і свободу. Тесячі падали на поли бою, щоб вибороти свободу своїм браттям. Ви так само і Я і всі ми постійно добиваємось свободи та щастя. Бути свобідним не значить лишень не сидіти в арешті, або лишень бути свобідним ходити по улицям. Бути свобідним значить не мати журби, незнати лиха. Дім і харч можна купити за гроші однак добитися свободи, вільности треба більше як гроший. Щож воно таке є тоді? Відповідь дуже проста. Лишень одно слово: „Здоровля". Втіха свободи і вільности полягає на здоровлю, позаяк нема щастя без доброго здоровля, для того коли Ви хочете фактично бути свобідним, Ви мусите бути здоровим і чутися добре.

Медичний Центр, який обслугував тисячі пацієнтів, являється відай одинокою інституцією в Америці, що охороняє імігранта. Він пильнує аби імігрант дістав належну обслугу, аби з него не здерто забагато і щоби йому сказати правду про те що з ним є. Медичний Центр має ОДНАКОВУ ЦІНУ $1.00 для всіх пацієнтів, включаючи звичайну пораду як рівнож лічення. Як би ви почували себе як би ви пійшли до склепу купити певну річ за яку у вас запросили-б $20, а на другий день пійшов би ваш приятель до того самого склепу й купив би тусаму річ за $14. Чи не почували-б ви тоді себе погано? Але як би ваш приятель заплатив так само $20, як й ви, то ви-б були переконані, що істнує лиш ОДНА ЦІНА для всіх.

Нема потреби й казати, що обслуга оказувана пацієнтам в Медичнім Центрі є знаменита і плата номінальна через те, що тут **нема погоні за зисками.** Тут береться лиш стільки, щоби покрити конечні розходи і можна було вести просвітну роботу. Звичайна порада і обслуга, чи то буде перша чи дальша візита, коштує $1.00 за візиту. Береться однаково з кожного пацієнта і всі знають ту ціну так, що ніхто не платить більше.

Сю скалю навмисно зроблено досить низькою щоби вона була доступна біднійшим клясам. Медичний Центр був зорганізований з метою допомоги як найбільшому числу людий. Його ідеї і цілі вже зістали одобрені і поперті многими найвищими авторитетами в краю. В нашій інституції ніхто не потребує боятись, що з него візьметься за багато — всіх трактується зарівно і ввічливо. Хоча обслуга й знаменита, скаля позістає низька, а це тому, що не робиться тут зусиль набути зиски. Ми хочемо допомогти можливо якнайбільшому числу людий, які потребують доброго наукового лічення але які не можуть собі позволити піти до доброго специялісти.

Наколи вам щось хибує, то нема сенсу довго відтягатись й не порадитись нас. Багато людий коли заслабнуть то не знають, що почати. Ціль Медичного Центру порадити тих людий, лікувати їх по можливости в найкращий спосіб й привернути їх до здоровля. В цей спосіб ми бажаємо оказати **громадську прислугу.** В той час, як ми бажали-б щоб не було ніяких хвороб, ми все-ж сердечно запрошуємо тих, що потребують обслуги, приходити до Медичного Центру й переконатись про правдивість наших цілий.

THE MEDICAL CENTER

318 LEXINGTON AVE. (БЛИЗЬКО 38. УЛИЦІ), NEW YORK

Години: Денно від 8. рано до 8. вечер.

Неділі на попереднє замовлення.

Інституція зорганізована НЕ для особистих зисків.

ФАКТИ І ВРАЖІННЯ З ЛОНДОНУ.

(З берлінського „Укр. Прапора").

Як відомо з попереднього числа „У. П.", я виїхав до Лондону, щоб нав'язати зносини з англійськими політичними кругами в справі визволення західно-українських земель зпід польської окупації. На основі порозуміння з представниками білоруських і литовських організацій заступав я також справу білоруських і литовських земель під польською окупацією.

Я очевидно не можу назвати осіб, з якими відбув конференції, ані передати змісту тих конференцій. Можу тільки подати в загальній формі факти і враження.

Перше всего час, в якім я прибув до Лондону, мало пригожий для такої справи. Тепер кінець політичного сезону, отже кождий, хто займається політикою, має аж за багато справ, які хоче покінчити. При тім всю політичну увагу займає справа англійсько-французького порозуміння щодо німецьких репарацій.

Чомуж вибрано такий час? Бо швидше було годі, а відкладати на осінь значилоби ще припізнювати справу.

В конференціях, які мені доводилося мати, зустрічав я знання справи, що треба приписати акції представництва Уряду Президента Української Національної Ради в часі перед 15. марта 1923.

Се стверджували мої англійські співрозмовники, які з признанням висловлялися про ту акцію.

Та до сього признання долучалося здивування, чому ми, що так енергічно заступали нашу справу до 15. марта 1923 р., зараз після рішення Конференції Амбасадорів нагло припинили всяку акцію, зникли з Лондону й досі не давали ніякого знаку життя. Се всі зрозуміли як примирення з долею і резиґнацію з дальшої боротьби проти Польщі.

Там, де урвалася наша праця, вривається також знання справи. Про теперішній стан українських земель під Польщею менше знають. Поважні політики зустрічали мене запитаннями: „Як там тепер у Вас? Чи ліпше? Чи маєте автономію?"

Коли в нашій акції була перерва, Польща працювала. Сліди сеї праці зустрічав я всюди.

Туґут з „Визволення" і панове з П. П. С. не щадили красок, щоби змалювати Польщу в найліпшім світлі. Особливо Українцям вони признавали й „широку автономію" і „ревізію границь" — все очевидно „в слушний час". Білорусинам готові також усе признати, але ті ще „не дорослі". Тільки про Вильну рішучо заявляли, що не віддадуть сього „польського міста". Бо за Вильною стоїть литовська держава, яка „щедрих" дарів не могла би взяти за слово, отже тут вони не були такі щедрі.

Сею своєю „щедрістю" зробили вони добре враження. Скрізь мені вказували на те, що як польські ліві партії під проводом Туґута прийдуть до влади, тоді і для „меншостей" настануть ліпші часи.

Вдаряли також у всеукраїнську струну, вказуючи, що доки Велика Україна поневолена большевиками, не можна рішати української справи. Тому треба оставити в Польщі теперішній стан.

Очевидно, використовували також наші внутрішні спори, представляючи, що Українці розбиті на ріжні групи, не мають одної політичної лінії, а ніхто не знають, чого хочуть.

Ще одно, характеристичне особливо для поступовців-соціялістів. Представляли вони справу зовсім „по шляхетськи": Українська народня маса — мовляв — примирилася з Польщею і успокоїлася, а тільки невелика група інтеліґентів сіє несупокій і в краю і на міжнароднім полі. Очевидно, найбільше дісталося „еміґрантам".

Розуміється, треба було збивати всі ті польські твердження. З окрема треба було виказувати, що всі ті польські обіцянки „автономії" та инших благ, се спеціяльний польський виріб, призначений на заграничний експорт.

Зміст усіх конференцій був приблизно такий: Польща дає найліпший доказ своєї волі тим, що нехтує навіть ті мінімальні зобовязання, які накладає на неї рішення Конференції Амбасадорів. Та хочби вона ті зобовязання виконувала, се положення народів, поневолених Польщею, не змінилоби, бо ті зобовязання зовсім недостаточні, щоб дати тим народам охорону їх національного життя і розвитку на час їх оставання під Польщею. Ціль сих народів визволитися зпід Польщі. Західні держави могли би їм помогти осягнути сю ціль через ревізію рішення Конференції Амбасадорів.

Ось так політичним кругам Англії, починаючи від прем'єра і кінчаючи журналістами, пригадано, що існує питання народів, поневолених Польщею, як питання міжнародньої ваги, що Українці, Білорусини й Литовці з приналежністю до Польщі не примирилися і ніколи не примиряться, що коли міжнародній світ хоче пацифікації Европи, мусить перед тим помогти тим народам визволитися зпід Польщі.

Сей факт, що згадані три народи виступають одним бльоком проти Польщі, що Українець виступає не тільки від імени Українців, але також Білорусинів і Литовців, зробив очевидне враження.

Устні конференції доповнила записка, яку роздано в числі понад 40 примірників.

З преси „Manchester Guardian" з 1. с. м. помістив прихильну записку про ціль мого приїзду до Лондону. Далі мають появитися у кількох часописах довщі статті.

Як з одного боку Англійці не одушевляються Польщею і малою зрозуміння для визвольних змагань народів, поневолених Польщею, так з другого боку на теперішній момент уважають справу мало актуальною.

З сього вивід, що ми мусимо її зробити знов актуальною, як через політичне становище краю, так і через пропаґанду на міжнароднім полі.

Як дивляться в Англії на Польщу і в звязку з сим на справу визволення Українців, Білорусинів і Литовців зпід Польщі, — наведу слова одного впливового політичного письменника, який знає відносини у східній і середущій Европі і взагалі вважається і в Англії і поза нею знавцем міжнародних питань.

„Ваша справа — говорив він — дуже важка. Ніхто не хоче її підніматі, бо се значилоби підняти ревізію польського питання в цілій ширині. Та я думаю, що до такої ревізії мусить прийти. Не лежить ані в інтересі західних держав ані того ладу, який вони завели в середній Европі, щоби Польща знова зникла з карти Европи. Одначе така Польща, яка тепер існує, не може вдержатися і тому, коли хочемо вдержати Польщу, мусимо перевести ревізію границь Польщі. Тепер реально годі Вам богато помогти. Але мусите витревати аж до часу, коли Польща нападе через свою політику в таке скрутне положення, що потребуватиме нашої помочи. Тоді ми їй скажемо, що так дальше бути не може, що ми не можемо брати на себе тягару охорони держави, яка своєю політикою робить собі довкруги самих ворогів. Тоді прийде Ваш час. Але мусите працювати, щоби світ знав про Вас і Ваші змагання."

Про сю потребу постійної пропаґанди на міжнароднім полі говорили всі.

Словом, коли не хочемо, щоби світ про нас забув і вважав нашу справу домашньою справою Польщі, мусимо в усіх центрах міжнародньої політики зорганізувати в широких розмірах постійну акцію, яка малаби за собою авторитет краю.

Те, що тепер зроблено в Лондоні, се тільки дуже скромний початок. Щоб була з того користь, треба постаратися, щоб тут міг працювати постійний делеґат.

Лондон, 7. липня, 1924.

Проф. Др. М. Лозинський.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Повідомляється делеґатів зі всіх Товариств в Нюарку, Н. Дж., що **ОФІЦІЯЛЬНІ ЗБОРИ** в справі Укр. Нар. Дому в Нюарку, відбудуться в **вівторок, 19. серпня о год. 8. вечером** в гали Голубяка, під 150 Court St. Newark, N. J. — Проситься всі Товариства, щоби вислали своїх делеґатів, або представителів на сі збори. — Тимчасовий Виділ Укр. Нар. Дому: Т. Костів, пр.; Крук, секр. 191

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Франсоа Рабеле.

КІНЬ І ОСЕЛ*)

Тому яких двайцятьох місяці в околиці Шастельро. Конюх одного тамошнього шляхтича виїхав раньком у квітні з кіньми на прохід. По дорозі стрінув веселу пастушку, що

в тіни при корчи

пасла свої овечки

з ослом і кількома козами. Він почав із нею балачку й уговорив її, щоби сіла позад нього оглянути його стайню й передвізцю, в якій хата богата. Коли обоє так балакали, звернувся кінь до осла і сказав йому на вухо (бо то якраз був рік, коли звірята то тут то там уміли говорити): „Довгоухий, ти біняго нещасливий, жаль мені тебе. День у день мусиш гарувати, бачу це по твойому витертому хребті. Воно, самособою, похвальне, бо то вже Господь сотворив тебе для служби людям. Але ти добрячий осел. Та так зле ти вичищений, вишкорабаний згреблом і їсти дають тобі мало — то вже трохи зма жорстоко і дуже нерозумно. Тиж зовсім розкуйовджений, заболочений, сухий як веретено, а тут нізщо не дістаєш їсти, лише осітняги і будяче. Тому, осле, запрошую тебе, біже за мною, а побачиш, як держать і кормлять нас, — нас із природи призначених до війни. Попробуєш уже собі раз цього, що я маю щодня".

— Ай, — відповів осел — запрошення приймаю радо, пане кінь.

— Нема що „конювати" — сказав кінь — ти сам кінь, ти осле!

— Не гнівайтеся, — сказав осел — але ми глупі селюхи не знаємо висловлюватися так гарно й елеґентно. Та що ти для мене виявляєш таку велику ласку і почесть, послухаю радо й здалека ступати-му за тобою. Бо інакше дістанеться мені буки, а шкура на мені вже й так облізла.

І як лише пастушка сіла на коня, осел пустився слідом за конем. Постановив собі конче бодай раз добре наїстися у чужій стайні. Конюх, як побачив осла, казав парубкам вилами від гною вигнати його й добре вигарбувати йому шкіру. Осел, як почув це, поручився своєму опікунчому богові Нептунові й мерщій давай втікати. При цьому думав собі, бурмотячи:

— Правда його, не мені до хазяйства великих панів. Природа сотворила мене лише для вбогих людей. В одній своїй байці вже давно сказав мені це Езоп. То було нахабно, що я прийшов сюди. Найкраще буде, я заверну, а то ще наворуть мені бобу.

Пастушка, як побачила, що осел втікає, сказала конюхови, що то її осел і просила, щоби не робили йому кривди. А як ні, то і вона забереться і не загляне до його хати. Тому конюх казав дати ослови стільки вівса, скільки зможе зїсти, хоч би коні і всім дім мусіли за те голодувати. Та не так легко було звабити назад осла. Могли там хлопці Бог зна якими добрими словами приговорювати, кликати: „На, на, сірий!" він відповідав: „Ні, я боюся". Чим призніще в говорювали вони осла, він тим більше норовився, скакав і погукував попри це. І все було би на дармо, як би пастушка не порадила їм вимахувати високо ситом із вівсом і при цьому кликати його. Вони так і зробили. Осел у цюж мить обернув голову і сказав:

Вівса? хотів би я — гралів ні! Так, таки так!

І при цьому співав милозвучно. Ви знаєте, який приємний голос у цих аркадійських звірят. Тай завернувся.

Як лише прийшов, завели осла до стайні біля великого коня, вичистили щітками, згреблами, дали свіжу підстілку, що аж до черева сягала, а в ясла наклали повно сіна, дали вівса, що й парубки насамперед пересіяли його. Осел приглядався їм при цьому, нащурював уха, наче хотів сказати: „Я зім і непересіяний, не треба аж такої чести".

Попоїли, а потім кінь питає осла:

— Ну, ти бідняко, як тобі живеться? подобається тобі почастунок? А ти ще давав проситися! Щож тепер скажеш?

— На фіґу, через яку Філемон задавився від сміху, як один із моїх предків зїв її — сказав осел — то чистий цукор, пане вороний. Та всетаки щойно половина вдоволення. Чи ви, панове коні, не виходите тут собі куди завгодно?

— Як то куди завгодно Ти шлапаче! — сказав кінь. — А щоб тобі носатизна! Ти, сірий, думаєш, що я осел?

— Ха, ха, ха! — відповів осел. — Мені якось тяжко приходиться висловлюватися мовою двірських коней. Я хотів спитати, чи ви також деколи пасетеся, панове коні?

— Говори тихіще, сірий, — сказав кінь — як почують тебе парубки, вигарбують тобі ґралями шкуру, що вже відійде тобі охота зачинати таку балачку. Ми тут і не показуємо цього, а то вони зараз гатять. Та зрештою живеться нам по королівськи!

— На вюки, що їх мушу двигати, — сказав осел — коли так, то я гарненько дякую тай кажу: тьфу! на твою підстілку, на твоє сіно і на твій овес! Так я хвалю собі будяче в полі, там до вподоби можна пастися. Ліпше менше зїсти, але лише пасти своє власне, така в мене вдача! То наше сіно і наш овес. Ах, пане вороний, любий приятелю! Коби то ти бодай раз побачив як ми на ярмарках пасемося, аж піря літає довкола, а наші селянки продають покладки і кури!

Сказав це осел і розійшлися.

*) Це оповідання вийняте з славної книжки французького письменника Рабеле (1483—1553), п. з. „Ґарґантуа і Пантаґрієль".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ сестру **Марію Майкода з Бринецьких**, літ 30, родом з Сернок, пов. Рогатин. Десять літ тому приїхала до Америки, перебувала в Шикаґо. Нехай зголоситься на мою адресу: **СЕМКО БРИНЕЦЬКИЙ, 7 Putman St., Rochester, N. Y.** 191

ІЛЬКО ПУКАС пошукує своєї жінки Еви Пукас, котра лишила мене з 4. дітьми вже місяць. Жінко, коли у тебе єсть серце і любов до твоїх діточок, котрі плачуть за тобою як ніч так день, то вернись до них, або єсли хто знає її адресу а надішле до мене то дістане $10 нагороди. **ILKO PUKAS, 165 Ave. E, Bayonne, N. J.** 89,91,3

ПОТРІБНО женщини, котра би вміла провадити кушнірський бизнес, як також і молодого хлопця, котрий покінчив школи, і хотів би научитися кушнірської роботи. Голоситися до: **PETER KUSZNIERYK, 539 Jackson Ave., Jersey City, N. J.** Tel. Deleware 5456 191

СВІЙ ДО СВОГО!

На продаж машини до шиття, нові і уживані, ціни приступні за готівку і на виплат; поодинокі кавалки до машин; роблю поправки. Голоситися: **JOHN SEDLAR, 329 Grand St., Jersey City, N. J.,** від год. 2. попол. до 10. вечером. 82,5,8,91

Українсько-англійські МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ. Продаємо за готівку і на сплати. Потреба Вам машинки? Купіть у свого. Вишлемо Вам поучення, як писати в укр. мові. Пишіть: **Bazar Press Sale Dept., 30 E. 7th St., New York, N. Y.** 89,91,3,5,7

ДОБРА НАГОДА ЛИШЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ!

Українська спілка пошукує молодих людий до праці у складі, де торгується по ґуртовних цінах. Також пошукуєся людий на менаджерів або управителів. Першеньство мають лише ті, котрі говорять по англійськи і по українськи; також ті, котрі можуть вступити до спілки. Практика не конечна, ми учимо за дармо. Платня добра; управителям або менаджерам платимо від 25 до 40 тижнево і бонус і часть зі зарібку при кінци року. Також треба нам аґентів по всіх стейтах на фармах, де би скуповували фармерські продукта і розсилали до наших філій по цілій Америці. — Лише ті най зголошуються, котрі можуть вступити до спілки і ті, котрі говорять по англійськи як рівнож ті, котрі хотять заробляти більше від звичайного робітника і бути независимим від других. — Голосіться на адресу: **P. O. BOX 1142, WILMINGTON, DEL.** 186-91

ДУЖЕ ВАЖНЕ! Майже кождий мущина грає в карти або в кістки і майже кождий програє. Суть грачі, котрі стало виграють. Ми знаємо всі їх способи. — Пишіть сейчас по нашу ілюстровану книжочку з інформаціями, залучаючи 10 цнт. **F. Zakoski, 610 E. Gerard Ave., Philadelphia, Pa.** 88-97